

Nieuwsbrief 1 - Berengeur wordt deels beïnvloed door slachtgebonden factoren

Het onderzoeksproject 'bedrijfsspecifieke strategieën voor de reductie van berengeur' focust zich op het identificeren van bedrijfs- en slachtgebonden factoren die een invloed hebben op het voorkomen van berengeur. Bedoeling is om strategieën uit te werken die varkenshouders kunnen inzetten om berengeur op hun bedrijf te reduceren. Uit de eerste fase van het onderzoek waarbij karkassen werden gescoord op berengeur, bleek dat berengeur minder voorkwam bij karkassen met minder verwondingen en een hoger vleespercentage. De berengeurprevalenties varieerden sterk tussen bedrijven, maar ook tussen slachtingen van éénzelfde bedrijf.

Een haalbaar alternatief voor chirurgische castratie

Met het oog op het engagement om te stoppen met het chirurgisch castreren in 2018, is het afmesten van intacte beren een mogelijk alternatief. Voordelen bij intacte beren zijn de arbeidsbesparing door niet te castreren, de lagere voederconversie en het hoger mager vleespercentage. Het belangrijkste knelpunt is het voorkomen van berengeur, een onaangename geur en/of smaak die vrijkomt bij het verhitten van vlees en vet van sommige intacte beren. Daarnaast vertonen beren soms meer uitgesproken agressief en seksueel gedrag.

Berengeur: welke factoren hebben een invloed?

Het doel van het project is om de varkenshouders te informeren over de factoren die het voorkomen van berengeur beïnvloeden en praktische adviezen te geven om berengeur te verminderen op hun bedrijf. In voorgaand onderzoek werden verschillende factoren (zie inzet) onderzocht, maar dit meestal in een onderzoekssetting met kleine aantallen beren.

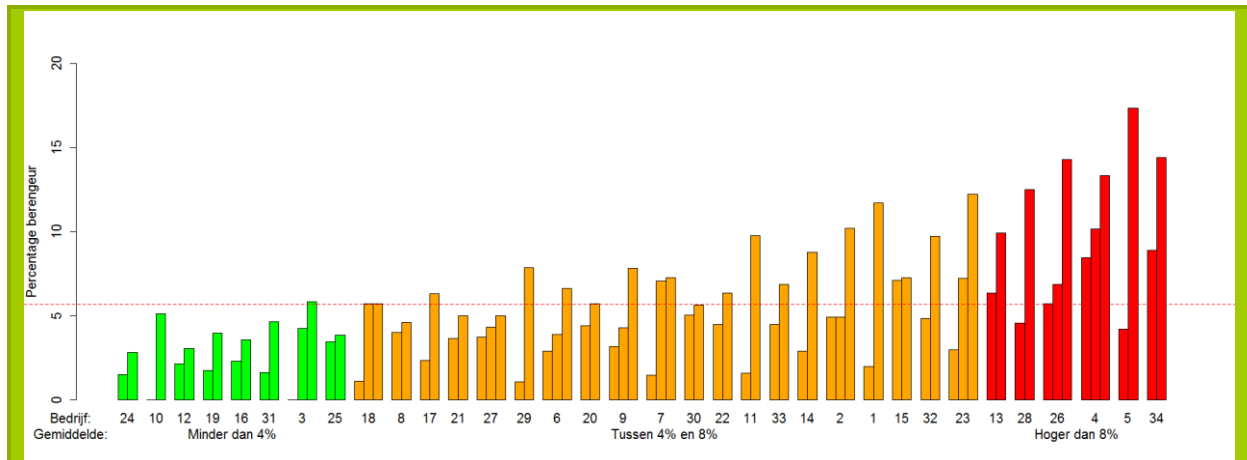
Mogelijke invloedsfactoren:

- 1) Slachtleeftijd en -gewicht
- 2) Stalhygiëne en ventilatie
- 3) Bepaalde voedingstoffen
- 4) Uitvasten voor levering
- 5) Beren en zeugen apart en tomen zo veel mogelijk samen houden
- 6) Seizoen
- 7) Ras en genetica

Gedurende de eerste fase van het project werden minimum twee slachtingen op 34 bedrijven opgevolgd. In totaal werden de 9167 beren opgevolgd over 78 slachtingen. Telkens werd berengeur gescoord door het getrainde geurpanel bij het ILVO. In deze fase was het de bedoeling om een zicht te krijgen op het voorkomen van berengeur op de bedrijven en de variatie tussen slachtmomenten binnen bedrijven. Verschillende factoren werden bijgehouden:

- 1) De huidlesiescore: dit is de mate van huidbeschadigingen op het karkas, geobserveerd aan de slachtlijn. Dit is een maat voor het agressief gedrag gedurende het transport en in de wachtruimte in het slachthuis.
- 2) Het karkasgewicht

- 3) Het mager vleespercentage
- 4) De duur van transport
- 5) De duur in de wachtruimte in het slachthuis
- 6) De slachtdatum (seizoen)

Figuur 1: Het gemiddelde berengeur percentage bedraagt 5,6%. Er is een grote variatie tussen de bedrijven, maar ook tussen de slachtmomenten binnen één bedrijf.

De rode stippellijn geeft het gemiddelde voorkomen van berengeur weer, nl. 5,6%. Eén blokje geeft één slachting weer. Groen= bedrijven met gemiddeld minder dan 4% berengeur, oranje= bedrijven met gemiddeld tussen 4% en 8% berengeur, rood= bedrijven met gemiddeld meer dan 8% berengeur.

De grote variatie tussen de slachtingen wijst erop dat naast **bedrijfsspecifieke** invloedsfactoren ook **slachtgerelateerde factoren** meespelen. De twee belangrijkste factoren waren de huidlesiescore en het mager vlees percentage. Een karkas dat de laagste score voor huidbeschadiging kreeg in het slachthuis had minder kans om als positief voor berengeur geëvalueerd te worden (4,7%) vergeleken met een karkas dat de hoogste score kreeg (9,1%). Karkassen met een hoger vleespercentage hadden ook minder kans op berengeur: een karkas met een mager vleespercentage van 63,5% had een kans van 6,2% op berengeur, terwijl een karkas met 67,0% mager vlees een kans had van 4,8% op berengeur. De andere onderzochte factoren hadden geen invloed. Enkel de duur van het wachten in de losruimte kan mogelijks nog een invloed hebben waarbij minder lang wachten een lagere kans geeft op berengeur, maar dit kon statistisch niet bevestigd worden.

Identificeren van risicofactoren en testen van reductiestrategieën

In de huidige tweede fase van het project, volgen we bedrijven nauwer op naar voeding, genetica, huisvesting en management toe om een breder beeld te krijgen van welke factoren een invloed hebben op berengeur. De resultaten daarvan zullen ons in staat stellen om tijdens de laatste fase van dit project specifieke reductiestrategieën uit te testen op een 5-tal praktijkbedrijven.

Situatie in Europa:

In 2010 werd de 'Europese verklaring voor alternatieven voor chirurgische castratie van varkens' ondertekend, waarmee de Europese varkenssector zich engageert om uiterlijk op 1 januari 2018 niet langer chirurgisch te castreren. Mogelijke alternatieven zijn het houden van intacte beren, immunocastraten of enkel zeugen. Immunocastratie wordt binnen Europa vandaag enkel in België toegepast en dan voornamelijk voor de binnenlandse markt. Het seksen van sperma om enkel zeugen te produceren is tot op heden niet praktisch haalbaar. Het houden van intacte beren is een mogelijk alternatief dat in Europa, reeds in verschillen landen wordt toegepast. In het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Spanje en Portugal worden al reeds langere tijd het grootste aandeel van de (mannelijke) varkens niet gecastreerd. In deze landen worden varkens doorgaans aan een lager gewicht geslacht waardoor het berengeurprobleem minder uitgesproken is. In België en Nederland waren in 2014 respectievelijk rond de 20 en 40% van de vleesvarkens niet gecastreerd. Intacte beren vinden moeilijk hun weg naar de buitenlandse markt. Vanuit Nederland valt te horen dat bepaalde slachthuizen een aftrek invoeren voor het leveren van intacte beren aangezien de markt voorlopig verzadigd is. De rest van Europa vindt langzaam zijn weg naar het achterwege laten van de castratiepraktijk. Zo heeft een grote retailer in Duitsland aangekondigd om de overstap te maken naar het vermarkten van vlees van niet gecastreerde varkens.

Bent u geïnteresseerd in het project of heeft u vragen, dan kan u terecht bij:

evert.heyrman@ilvo.vlaanderen.be

liesbeth.dewilde@ilvo.vlaanderen.be

inschrijven voor toekomstige nieuwsbrieven:

evert.heyrman@ilvo.vlaanderen.be

Het IWT-onderzoeksproject '['bedrijfsspecifieke strategieën voor de reductie van berengeur'](#) loopt gedurende vier jaar (2013-2017) en is een samenwerking tussen het ILVO, KU Leuven en Universiteit Gent met financiering van het IWT en de sector.

Dit is de eerste nieuwsbrief binnen dit project, er zullen meerdere nieuwsbrieven volgen naarmate het project vordert.

Werkten mee aan deze nieuwsbrief:

Marijke Aluwé (ILVO)

Steven Janssens (KULEUVEN)

Nadine Buys (KULEUVEN)

Frank Tuytens (ILVO)

Sam Millet (ILVO)

Jella Wauters (UGent)

Lynn Vanhaecke (UGent)

Sarah De Smet (Varkensloket)